

Seria Policy Brief cuprinde texte bazate pe surse publice. Opiniile exprimate reprezintă punctele de vedere ale autorilor.

Grecia, un regim democratic în criză

Dr. Elena Emilia ȘTEFAN

Evenimentele recente din Grecia – agresiunile comise împotriva imigranților¹, proliferarea unui tip de discurs care promovează naționalismul, în varianta sa radicală, cazul închiderii televiziunii publice (ERT), printr-o decizie unilaterală a primului ministru Antonis Samaras – pun în evidență efectele dezastruoase ale crizei economice asupra sferei politice.

Discreditarea, în contextul crizei economice, a partidelor² – Noua Democrație și Mișcarea Socialistă Pănelenică – care au dominat scena politică din Grecia, de la prăbușirea dictaturii militare, în 1974, și până în prezent, a devenit evidentă la alegerile legislative din vara anului trecut. Astfel, după două tururi electorale, în mai și, respectiv, în iunie 2012, niciun partid nu a reușit să obțină majoritatea absolută în Parlament: Noua Democrație a câștigat la limită alegerile cu 30 de procente din numărul de voturi, Mișcarea Socialistă Pănelenică (PASOK) a obținut doar 13 procente, înregistrând, așadar, o scădere semnificativă față de cele 44 de procente, de la alegerile din 2009, în vreme ce partidele extremiste, adevăratele „învingătoare”, au cunoscut o creștere spectaculoasă a numărului de votanți comparativ cu alegerile din 2009³. Această „fragmentare” a voturilor, care pune capăt tradiționalei hegemonii

¹ Potrivit unor estimări, în Grecia, un atac rasist se înregistrează, în medie, o dată la două zile (John Psaropoulos, „A Racist Attack Every 2 Days in Greece”, *Mehran Hassani*, articol de presă publicat la data de 03 iunie 2013, la adresa de Internet:

<http://mehranhassani-eng.blogspot.gr/2013/06/a-racist-attack-every-2-days-in-greece.html> (consultat la 07.06.2013)

² Partidele politice sunt considerate de către greci ca cele mai corupte instituții ale statului, după cum arată studii recente („Transparency Survey Shows Greeks Keen to Fight Graft but Still Paying Bribes”, *ekathimerini.com*, articol de presă publicat la data de 09 iulie 2013, la adresa de Internet:

http://www.ekathimerini.com/4dcgi/w/articles_wsite1_1_09/07/2013_508412 (consultat la 10.07.2013)

³ Stânga radicală SYRIZA a totalizat la alegerile din 17 iunie 2012 un procent de 27% din numărul de voturi, în creștere față de turul electoral din luna mai a aceluiași an când a obținut 17 procente din numărul de voturi, și, mai ales față de alegerile din 2009, când nu a reușit să depășească pragul de 5%. (Nikos Konstandaras, „We Gained

a unui singur partid⁴, a provocat o instabilitate politică accentuată. În fapt, coaliția formată din reprezentanții partidelor Noua Democrație (ND), Mișcarea Socialistă Pănelenică (PASOK) și Stânga Democratică (DIMAR) și condusă de conservatorul Antonis Samaras a fost marcată, încă de la constituire, de dezacorduri în chestiuni fundamentale precum politica de austeritate, impusă Greciei de creditorii internaționali, și opțiuni ideologice diferite în gestionarea problemei imigranților. Un prim moment critic pentru existența coaliției a fost controversa stârnită în jurul legii privind acordarea cetățeniei (3838/2010)⁵. Legea, cunoscută și ca „legea Ragousis”, după numele ministrului socialist care a inițiat-o, recunoștea dreptul la cetățenie copiilor născuți din părinți imigranți care puteau să demonstreze că au rezidat legal în Grecia timp de cel puțin 5 ani. De același drept beneficiau și minorii sau tinerii cu vârstă cuprinsă între 18 și 21 de ani care au frecventat o instituție de învățământ din Grecia timp de cel puțin 6 ani. Prin decizia premierului Samaras, legea a încetat să fie aplicată din decembrie 2012, fiind declarată neconstituțională de cea mai înaltă instanță administrativă a Greciei în februarie 2013. Or, înăsprirea condițiilor acordării cetățeniei, avută în vedere de conservatori, s-a lovit de opoziția partenerilor lor socialiști, care au anunțat blocarea legii revizuite⁶.

Recentele discuții cu privire la adoptarea unei legislații împotriva rasismului au evidențiat, o dată în plus, lipsa de consens între partenerii conservatori și socialiști aflați la guvernare. Proiectul de lege propus de ministrii socialiști, prin care acte precum incitarea la violență pe criterii de rasă, religie, etnie sau orientare sexuală sunt declarate acte criminale, a

Some Time, but Burned our Brakes”, ekathimerini.com, articol de presă publicat la data de 18 iunie 2012, la adresa de Internet:

http://www.ekathimerini.com/4dcgi/w_articles_wsite3_1_18/06/2012_447620 (consultat la 06.07.2013).

Extrema dreaptă, reprezentată de gruparea neo-fascistă Chrysi Avgi, a obținut 7% din voturi, față de doar 0,3% la alegerile din 2009 (Dionyssis G. Dimitrakopoulos, „The Greek Elections of 2012 and Greece's Future in the Eurozone”, *European Policy Analysis*, articol publicat în iunie 2012, consultat în format pdf. la adresa de Internet :

http://www.sieps.se/sites/default/files/Sieps_2012_7epa.pdf (consultat la 07.07.2013)

⁴ Dionyssi G. Dimitrakopoulos, „The Greek Elections of 2012 and Greece's Future in the Eurozone”, *European Policy Analysis*, articol publicat în iunie 2012, consultat în format pdf. la adresa de Internet :

http://www.sieps.se/sites/default/files/Sieps_2012_7epa.pdf (consultat la 07.07.2013)

⁵ Kathy Tzilivakis, „Coalition on Collision: Course over Migrant Citizenship Law”, *EnetEnglish.gr*, articol de presă publicat la 13 martie 2013, la adresa de Internet:

<http://www.enetenglish.gr/?i=news.en.community&id=272> (consultat la 15.03.2013)

⁶ Prin eforturile ministrului DIMAR al Justiției, Antonis Roupakiotis, noua lege a cetățeniei nu a fost deocamdată suspusă votului în Parlament (John Psaropoulos, „Is the Greek Government Really Better off without the Left? Jubilation May Be Premature”, *EnetEnglish.gr*, articol de presă publicat la 21 iunie 2013, la adresa de Internet:

<http://www.enetenglish.gr/?i=news.en.article&id=1216> (consultat la 08.07.2013)

fost supus dezbaterilor în Parlament fără sprijinul conservatorilor lui Samaras. Proiectul de lege a fost însă respins în Parlament⁷.

Ceea ce a determinat însă destrămarea coaliției, în varianta inițială a celor trei partide, a fost decizia din data de 11 iunie a premierului Antonis Samaras de a închide televiziunea publică (ERT), concediind cei aproape 2700 de angajați, măsura fiind strânsă legată de obligațiile internaționale ale Greciei⁸. Eșecul negocierilor purtate între cele trei partide privind soarta ERT a provocat retragerea de la guvernare a partidului Stânga Democratică, Grecia evitând alegerile anticipate prin decizia liderului PASOK, Evangelos Venizelos, de a continua parteneriatul cu ND⁹. Trebuie precizat că ruptura s-a produs într-un moment cheie, Grecia urmând să reia tratativele cu FMI-BCE-UE pentru o nouă tranșă a împrumutului în conformitate cu acordurile din 2011¹⁰. Prin ieșirea de la guvernare a Stângii Democrate – cu doi miniștri în Cabinet și 14 deputați în Parlament – coaliția condusă ND-PASOK deține o majoritate de 3 locuri în Parlament. Potrivit unor analize, noul Cabinet ar putea să se dovedească mai eficient în implementarea reformelor solicitate de creditorii internaționali. Or, reformarea sectorului de stat, în condițiile impuse de troika (FMI-BCE-UE), a constituit unul dintre principalele puncte de fricțiune între membrii coaliției. În acest sens, ministrul DIMAR al Afacerilor Interne, Antonis Manitakis, s-a opus oficial concedierilor din sectorul public¹¹.

⁷ Organizația non-guvernamentală Human Rights Watch, deși semnalează unele „prevederi problematice” incluse în proiectul de lege împotriva rasismului – încălcarea principiului libertății de exprimare sau a dreptului la liberă asociere -, insistă pe necesitatea ca Grecia să-și îmbunătățească legislația cu privire la imigranți în sensul respectării drepturilor omului („Human Rights Watch Calls for Antiracism Bill Amendments”, EnetEnglish.gr, articol de presă publicat la data de 30 mai 2013, la adresa de Internet:

<http://www.enetenglish.gr/?i=news.en.article&id=1068> (consultat la 08.07.2013). O poziție similară a fost exprimată și de Cecilia Malmstrom, comisarul european pentru Afaceri Interne, care s-a arătat îngrijorată de succesul grupării Chrysi Avgi („Junior Coalition Members Go It Alone on Antiracism Legislation”, EnetEnglish.gr, articol de presă publicat la data de 28 mai 2013, la adresa de Internet:

<http://www.enetenglish.gr/?i=news.en.article&id=1052> (consultat la 08.07.2013)

⁸ Conform acordurilor cu FMI-BCE-UE, Grecia trebuie să opereze 4 000 de concedieri din sectorul de stat până la sfârșitul lui 2013 și 11 000 până la sfârșitul lui 2014 (John Psaropoulos, „ERT Reveals the Fragility of Greek Politics and Free Journalism”, EnetEnglish.gr, articol de presă publicat la data de 19 iunie 2013, la adresa de Internet:

<http://www.enetenglish.gr/?i=news.en.article&id=1191> (consultat la 08.07.2013)

⁹ „Venizelos Puts Faith in Relationship with PM”, ekathimerini.com, articol de presă publicat la data de 6 iulie 2013, la adresa de Internet:

http://www.ekathimerini.com/4dcgi/_w_articles_wsitel_1_06/07/2013_507894 (consultat la 08.07.2013)

¹⁰ Potrivit unei declarații făcut de de liderul Stângii Democrate, Fotis Kouvelis, premierul Samaras ar fi intenționat să organizeze alegeri anticipate, fiind constrâns să renunțe la această idee de presiunea exercitată de partenerii europeni ai Greciei („Kouvelis: Samaras Wanted Early Elections; Backed Down Due to EU Pressure”, ekathimerini.com, articol de presă publicat la data de 03 iulie 2013, la adresa de Internet:

http://www.ekathimerini.com/4dcgi/_w_articles_wsitel_1_03/07/2013_507250 (consultat la 09.07.2013)

¹¹ Georgios Christidis, „Tumult in Athens: Greek Government Wobbles as Coalition Splits”, *Spiegel International*, articol de presă publicat la data de 21 iunie 2013, la adresa de Internet:

Acest scenariu al unei conlucrări armonioase între cele două partide are însă și numeroși critici. Scepticii pun la îndoială faptul că Samaras va reuși să se mențină în funcția de prim ministru încă un an, în ciuda insistenței acestuia că își va încheia mandatul de 4 ani¹². Stabilitatea guvernului va fi demonstrată de capacitatea sa de a continua implementarea măsurilor de austeritate, în special, în sectorul public. Pentru moment însă, guvernul a reușit să convingă creditorii internaționali de progresele înregistrate de Grecia, urmând să primească, eșalonat, până la sfârșitul lui 2013, 6,8 miliarde de euro¹³, necesari supraviețuirii statului.

Lipsa consensului între politicieni nu numai că este responsabilă de instabilitatea politică, care aproape a condus la prăbușirea guvernului și la alegeri anticipate, ci influențează și caracterul guvernării lui Samaras, în sensul unei tendințe, tot mai accentuate, spre o conducere de tip autoritar și al încălcării principiilor democratice. Astfel, dependența economică a Greciei de FMI-BCE-UE – și, de aici, constrângerile externe asupra politicii interne a statului – precum și dezacordurile dintre politicieni au provocat o criză a democrației în Grecia. Concret, se constată că principala forță din coaliție – partidul lui Antonis Samaras –, amenințată de popularitatea în continuă creștere a partidelor extremiste¹⁴, tinde să adopte un program de guvernare cu o puternică orientare de dreapta¹⁵. În fapt, după cum remarca Nikos Skoutaris, cercetător specializat în drept constituțional la London School of Economics,

<http://www.spiegel.de/international/europe/greek-government-weakened-by-loss-of-coalition-partner-a-907213.html> (consultat la 08.07.2013)

¹² Nick Malkoutzis, „Coalition Unwound”, ekathimerini.com, articol de presă publicat la data de 21 iunie 2013, la adresa de Internet :

http://www.ekathimerini.com/4dcgi/_w_articles_wsate3_1_21/06/2013_505388 (consultat la 08.07.2013)

¹³ „Eurozone Grants Multi-Billion Euro Lifeline for Greece”, ekathimerini.com, articol de presă publicat la data de 08 iulie 2013, la adresa de Internet:

http://www.ekathimerini.com/4dcgi/_w_articles_wsate1_1_08/07/2013_508167 (consultat la 08.07.2013)

¹⁴ Potrivit unor analize statistice recente, în caz de alegeri anticipate, principalul partid din opoziție, SYRIZA, ar totaliza 28,5% din voturi, depășind principalul partid aflat la guvernare cu 0,5 procente. Partidul Chrysi Avgi ar obține 14,5 procente, în creștere semnificativă față de alegerile din iunie 2012. (Maria Korologou, „New Poll Shows ND-Syriza Derby”, greekreporter.com, articol de presă publicat la data de 07 iulie 2013, la adresa de Internet:

<http://greece.greekreporter.com/2013/07/07/new-poll-shows-nd-syriza-derby/> (consultat la 09.07.2013)

¹⁵ Există voci în interiorul partidului Noua Democrație care agreează o colaborare cu partidul neo-nazist Chrysi Avgi („Close PM Associate Rules out Golden Dawn Overture”, ekathimerini.com, articol de presă publicat la data de 02 iulie 2013, la adresa de Internet:

http://www.ekathimerini.com/4dcgi/_w_articles_wsate1_1_02/07/2013_506945 (consultat la 04.07.2013). Desigur, cazul amintit pare să indice mai degrabă o opțiune personală a unor membrii, decât opțiunea partidului în ansamblul său. De altfel, într-o declarație recentă făcută pe postul BBC, ministrul ND al Ordinii Publice, Nikos Dendias, se arăta îngrijorat de popularitatea grupării Chrysi Avgi, pe care o numea o grupare neo-fascistă. („Nikos Dendias 'Very Worried' about 'Nazi' Golden Dawn”, *BBC News*, document video, publicat la data de 08.07.2013, la adresa de Internet:

<http://www.bbc.co.uk/news/world-23202684> (consultat la 08.07.2013)

discursul cu accente de dreapta¹⁶ a intrat, în mod paradoxal, în recuzita partidelor dominante, inclusiv a socialiștilor din PASOK. În acest sens, Nikos Skoutaris amintește cazul Loverdos din primăvara anului 2012¹⁷.

Cea mai evidentă formă de manifestare a autoritarismului lui Antonis Samaras¹⁸ este felul în care acesta se raportează la legile existente ale statului. În primul rând, premierul Samaras a acționat în direcția limitării dreptului la grevă. Încă de la începutul acestui an, guvernul a blocat mai multe greve – în ianuarie, grava marinarilor, în februarie, greva angajaților de la metrou, în mai, greva profesorilor din învățământul preuniversitar –, amenințând cu arestarea și concedierea greviștilor¹⁹. În toate aceste cazuri, guvernul a aplicat un decret prezidențial care precedă actuala constituție și conferă puteri excepționale guvernului în situații de urgență. O altă măsură care atacă dreptul la grevă, dar și pe acela al liberei asocieri, este proiectul de lege inițiat de ministrul Ordinii Publice, Nikos Dendias. În conformitate cu această lege, aprobată de Consiliul de Stat, instanța administrativă supremă a Greciei, sunt interzise demonstrațiile publice de „mică amploare”, în scopul declarat de a se evita blocarea traficului²⁰. Caracterul vag și, în bună măsură, arbitrar al legii iese imediat în evidență dacă se are în vedere faptul că, în lege, nu există o indicație numerică care să clarifice ce se înțelege prin „demonstrație publică de mică amploare”, iar decizia de a permite, sau, din contră, de a interzice o demonstrație este lăsată la latitudinea poliției locale.

¹⁶ Harry van Versendaal, „The Big Shift Right”, ekathimerini.com, interviu publicat la data de 05 iulie 2013, la adresa de Internet:

http://www.ekathimerini.com/4dcgi/w_articles_wsit3_1_05/07/2013_507752 (consultat la 07.07.2013)

¹⁷ Este vorba despre cazul celor 12 prostituate seropozitive care au fost arestate după ce s-a descoperit că au infestat cu virusul HIV 5 clienți. Decizia ministrului PASOK al Sănătății, Andreas Loverdos, de a publica fotografia celor 12 femei a provocat un adevărat asalt asupra centrului de protecție și prevenție a bolii din capitala Greciei, atrăgând atenția mass-mediei naționale. Ministrul Loverdos, criticat pentru faptul că a încălcat drepturile fundamentale ale omului prin publicarea pozelor și numelor prostituatelor, și-a motivat gestul declarând că a acționat astfel în interesul sănătății publice. („Greek Health Minister to Ciminalize Unsafe S*x Due to HIV Positive Prostitutes”, *Keep Talking Greece*, articol de presă publicat la data de 02 mai 2012, la adresa de Internet:

<http://www.keeptalkinggreece.com/2012/05/02/greek-health-minister-to-ciminalize-unsafe-sx-due-to-hiv-positive-prostitutes/> (consultat la 09.07.2013)

¹⁸ Într-un articol polemic, guvernarea lui Samaras este comparată cu un regim monarhic, premierul situându-se adesea deasupra legii, asemeni unui monarh absolut (Andy Dabilis, „In Greece, Justice Really Is Blind”, greekreporter.com, articol de presă publicat la data de 06 iulie 2013, la adresa de Internet:

<http://greece.greekreporter.com/2013/07/06/in-greece-justice-really-is-blind/> (consultat la 07.07.2013)

¹⁹ „Greek Civil Servants Strike as Teachers Forced to Work”, neoskosmos.com, articol de presă publicat la data de 14 mai 2013, la adresa de Internet:

<http://neoskosmos.com/news/en/Greek-civil-servants-strike-as-teachers-forced-to-work> (consultat la 09.07.2013)

²⁰ „Court Approves Plan to Curb Protests”, ekathimerini.com, articol de presă publicat la data de 04 iulie 2013, la adresa de Internet:

http://www.ekathimerini.com/4dcgi/w_articles_wsit1_1_04/07/2013_507576 (consultat la 07.07.2013)

În domeniul sănătății, autoritarismul guvernului s-a manifestat prin reintroducerea prevederii care oferă poliției dreptul de a reține persoane și a le obliga să se supună testelor de depistare a virusului HIV sau a altor boli infecțioase²¹. Potrivit acestei prevederi, țintele prioritare ale testărilor sunt consumatorii de droguri, persoanele care lucrează în industria sexului sau imigrații ilegali. Ca și în cazul legii care interzice grupurilor puțin numeroase dreptul la demonstrație publică, această prevedere conferă poliției o putere discreționară de a verifica persoane și de a face uz de violență²². În plus, faptul că grupurile vulnerabile sunt principalele vizate demonstrează caracterul discriminatoriu al prevederii.

O puternică influență a agendei de dreapta se remarcă și în proiectul premierului de a amenda legea privind acordarea cetățeniei. Legea, adoptată în 2010 de guvernul socialist condus de Giorgos Papandreou, introducea principiului *ius soli* drept criteriu în acordarea cetățeniei. Or, Noua Democrație și, mai ales, extrema dreaptă au atacat acest principiu, invocând faptul că este neconform constituției, care se bazează pe principiul *ius sanguinis*. Această măsură, care vizează limitarea accesului străinilor la cetățenia greacă, se integrează politicii guvernului de stopare a imigrației.

O încălcare flagrantă a legii se înregistrează și în mediatizatului caz al anarhistului Kostas Sakkas, aflat în greva foamei din 4 iunie. În decembrie 2010, bărbatul, suspectat de comiterea unor acte teroriste, a fost arestat de poliție și pus în detenție preventivă, nefiind nici până în prezent judecat. Or, potrivit legislației grecești, durata detenției preventivă nu poate depăși 18 luni, ea putând fi prelungită până la 30 de luni, în circumstanțe excepționale. În cazul lui Sakkas, ambele termene au fost depășite fără ca el să fie eliberat sau, cel puțin, judecat și condamnat²³. Este interesat de observat aici că dacă Samaras și partidul său s-au opus scoaterii

²¹ Este vorba despre prevederea introdusă, pentru prima dată, de ministrul Sănătății, Andreas Loverdos în aprilie 2012, după scandalul în care au fost implicate 12 prostituate infestate cu virusul HIV. Ea a fost anulată un an mai târziu pentru a fi reintrodusă de Adonis Georgiadis, numit ministrul al Sănătății în proaspătul guvern ND-PASOK („Human Rights Watchdog Decries Forced HIV Tests”, ekathimerini.com, articol de presă publicat la data de 04 iulie 2013, la adresa de Internet: http://www.ekathimerini.com/4dcgi/_w_articles_wsite1_1_04/07/2013_507572 (consultat la 08.07.2013)

²² După cum semnala organizația non-guvernamentală Human Rights Watch, forțele polițienești implicate în astfel de acțiuni, fiind lipsite de o pregătire specifică, identifică țintele după criterii exclusiv formale (Human Rights Watch, „Unwelcome Guests Greek Police Abuses of Migrants in Athens”, hrw.org, raport publicat în iunie 2013, la adresa de Internet: http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/greece0613_ForUpload.pdf (consultat la 18.06.2013)

²³ Camille Polloni, „Grèce : mobilisation pour Kostas Sakkas, anar en prison et en grève de la faim”, articol de presă publicat la data de 09.07.2013, la adresa de Internet: <http://www.rue89.com/2013/07/09/grece-mobilisation-kostas-sakkas-anar-prison-greve-faim-244091> (consultat la 10.09.2013)

în afara legii a partidului Chrysi Avgi, motivându-și poziția prin faptul că o astfel de decizie încalcă legea, și, fapt semnificativ, scoaterea în ilegalitate a partidului ar provoca efectul contrariu, și anume, ar conduce la o „renaștere” a grupării²⁴, în privința lui Sakkas, guvernul a adoptat exact atitudinea contrarie, creând ocazia ca acesta să se transforme într-un „martir al injustiției sociale”, nu numai în Grecia, ci și la nivel internațional.

În fine, cazul închiderii televiziunii publice grecești (ERT) este un bun exemplu pentru felul în care premierul Samaras înțelege să respecte sau să ignore legile statului. Mai întâi, decizia unilaterală de a închide ERT, deși justificabilă dacă se au în vedere presiunile exercitate de troika în sensul reformării sectorului de stat, poate fi interpretată și ca o demonstrație de forță a premierului față de partenerii săi de guvernare, PASOK și DIMAR. În fapt, Samaras pare să urmărească să-și creeze imaginea de lider providențial și de reformator, fapt care explică, în parte cel puțin, atitudinea sa față de ceilalți membri ai coaliției. În al doilea rând, dacă Samaras și-a legitimat hotărârea închiderii televiziunii de stat invocând decizia luată de Consiliul de Stat favorabilă înlocuirii ERT cu o nouă companie de stat²⁵, NERIT, totuși acesta a ignorat decizia luată de aceeași curte de a redeschide ERT, în forma sa de dinainte de 11 iunie, până la înființarea noii companii²⁶.

În studiul de față am urmărit relația dintre criza economică cu care se confruntă Grecia și autoritarismul, în continuă afirmare, al guvernării lui Antonis Samaras. În mod evident, criza

²⁴ Profesorul de drept constituțional de la Universitatea din Atena, Nicos C. Alivizatos este de părere că legea împotriva rasismului nu ar trebui să conțină și o prevedere prin care să fie scoasă în afara legii gruparea Chrysi Avgi, în schimb, ar trebui ca legea să fie foarte strictă în privința celor care comit violențe fizice sau verbale împotriva imigranților (Xenia Kounalaki, „Shaking up Greece’s Democratic System”, ekathimerini.com, interviu publicat la 18 iunie 2013, la adresa de Internet:

http://www.ekathimerini.com/4dcgi/w_articles_wsite1_1_18/06/2013_504436 (consultat la 10.07.2013). O opinie similară împărtășește și Nikos Skoutaris, expert, de asemenea, în drept constituțional. Acesta subliniază faptul că, pentru a fi respectate principiile unui regim democratic, gruparea nu ar trebui declarată ilegală, ci statul ar trebui să acționeze în așa fel încât să nu împartă monopolul asupra violenței cu Chrysi Avgi (Harry van Versendaal, „The Big Shift Right”, ekathimerini.com, interviu publicat la data de 05 iulie 2013, la adresa de Internet:

http://www.ekathimerini.com/4dcgi/w_articles_wsite3_1_05/07/2013_507752 (consultat la 07.07.2013)

²⁵ „Venizelos, Kouvelis Discuss ERT Closure Ahead of Crucial Meeting with Samaras”, ekathimerini.com, articol de presă publicat la data de 19 iunie 2013, la adresa de Internet:

http://www.ekathimerini.com/4dcgi/w_articles_wsite1_1_19/06/2013_504814 (consultat la 09.07.2013)

²⁶ Din data de 10 iulie 2013, un canal de tranziție numit Televiziunea Publică Elenă și-a început transmisia, înlocuind ERT până la înființarea NERIT. Postul va difuza exclusiv filme și documentare, potrivit cotidianului Kathimerini („Greek Public Television’ Begins Transmission”, ekathimerini.com, articol de presă, publicat la data de 10 iulie 2013, la adresa de Internet:

http://ekathimerini.com/4dcgi/w_articles_wsite1_1_10/07/2013_508480 (consultat la 10.07.2013);

Maria Korologou, „Greek Public Television Is On Air”, greekreporter.com, articol de presă publicat la data de 10 iulie 2013, la adresa de Internet:

<http://greece.greekreporter.com/2013/07/10/greek-public-television-is-on-air/> (consultat la 10.07.2013)

economică prelungită a provocat o criză de încredere a populației în capacitatea elitelor politice tradiționale de a redresa economia țării, cu atât mai mult cu cât aceste elite sunt considerate principalele vinovate de problemele statului. La rândul său, această discreditare a partidelor politice, care au condus în mod tradițional Grecia începând cu 1974, este cauza cea mai importantă a fragmentării voturilor de la alegerile din iunie 2012, și în consecință, a constituirii unui guvern de coaliție caracterizat prin absența consensului între parteneri în chesiuni principiale, care țin de ideologie, precum și în relația cu FMI-BCE-CE. Concomitent, extrema dreaptă, printr-un discurs anti-european, rasist și naționalist, se bucură de o popularitate în creștere. Pentru a contracara contestările venite din diferite direcții, premierul Samaras a adoptat, începând cu anul acesta, o poziție autoritară, tot mai pronunțată, atât în relația cu partenerii de coaliție, cât și în administrarea țării. Rămâne însă întrebarea dacă această orientare a Greciei spre un regim autoritar, în care drepturile democratice sunt adesea încălcate în virtutea interesului național general, reprezintă o soluție viabilă pentru ieșirea din criză.